

Gizon Arruntaren Alderdia, Indiako beste populismoa

Delhiko boto emaileek lurrikara politikoa eragin dute Indian jaun eta jabe zebilen Narendra Modiren alderdi ultranazionalista lotsagarri utzirik: Arvind Kejriwali eman dizkiote estatu hartako 70 parlamentarioetatik 67. Duela bi urte ustelkeriaren kontra sortutako Gizon Arruntaren Alderdia da Indiako fenomeno populista berria.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

KEJRIWALIK DELHIN LURRIKARA eragin duela ez da ahoberokeria. Gizon Arruntaren Alderdia (Aam Admi Party) eskuratu ditu 21 milioi biztanleko estatuaren gobernua: metropoliaren parlamentuko 70 jarlekuetatik 67. Hiru parlamentari triste baizik ez urteotan Indian agintzen duen Narendra Modiren Bharatiya Janata Party (BJP) ultranazionalistarentzako; alerik ere ez Gandhitarren Indian National Congress (Congress) alderdiarentzat.

“Delhiko bataila politikoaren emaitza harrigarriak arnasarik gabe utzi ditu analistak, ahozabalik BJPko lekuko buruzagiak eta pentsakor Gobernu federalekoak”, idatzi du L.K. Sharma kazetari beteranoak *Open Democracy* gunean “*Proper democracy triumphs in Delhi?*” (Demokrazia bera garaile Delhin) titulua daraman kronikan.

Delhi estatuko gobernuburu datozen urteotan izanen da Arvind Kejriwal (1968), Indiako Teknologia Institutuan hezitako ingeniaria eta zerga bilketa zerbitzuko funtzionario izana, ustelkeriaren kontra kalean borrokatzen aritu ondotik politikan sartu dena.

“Hauteskundeotan garaileak erakutsi du alderdi politiko batek arrakasta eskuratu dezakeela diru asko eduki gabe, indar fisikoa erabiltzeke eta sektakeriazko manipulazioetan

zikindu barik”, dio Sharmak. Ordainetan, Aam Admi Party (AAP) alderdiak lortu du mobilizatzea erdiko mailako profesional asko Indiako kultura politikoa iraultzeko helburuaren bueltan.

Ideologia usainetik ihes egin eta arazo sinpleak aipatzen ditu AAPk. Txiroen alde mintzo da, lagun arteko edo konplizitatezko kapitalismoa (*crony capitalism*) salatzeko. AAP indarrean azalduz geroztik, Modiren irudia aberatsekin lotzen zelakoan, honek ere txiroen alde mintzatzeko hasi behar izan du. Baina ezker tradizionalaren mezuek goiko eta erdi mailako jendea izutzen baldin badute, AAPk bere ezker berri itxurarekin ez du izu hori eragin posizio oneko herritarren artean.

Bigarren aldiz dago AAP Delhi-ko gobernuan. Aurreko aldirian, gehiengo osorik eskuratu ez zenez bazkideztat zuen Gandhitarren alderdi ofizialista eta beste zenbait alderdi txiki; gobernatzen ahalegindu zen gehiengo sinplearen jabe zen BJPren kontra. 49 egun iraun zuen Kejriwalek dimititu arte, ustelkeria garbitu eta zerbitzu publikoa bermatzen lagatzen ez ziotelako.

Hiriburuko jendeen artean zapo- gozo-garratza utzi zuen Kejriwalek. Alde batetik, 49 egun horietan

Eexpress erabiltzaileak *Youtuben* ipinitako bideoan, Arvind Kejriwali gaur Delhi estatuko buru dena. Atzean daukan pankartan ageri da erratza, AAP alderdiaren ikur nabarmena. Agerraldi publikoetan sarritan erakusten dira erratzak, Gizon Arruntaren Alderdia bere burua txiroen mailaraino apaltzen duela eta Indiako politikagintza garbitzera datozela irudikatzen. Ezkerretik zenbaitek aurpegiatzen die hizkera marxista garbia baztertu izana. Beste batzuek, ordea, uste dute ezkerreko programa egingarri bat dakartela populismo bezituz: herritar guztientzako osasun zerbitzuak eta hezkuntza aldarrikatzen dituzte, kasta apalenen eta emakumeen bazterketaren kontra mintzo dira nahiz eta ez duten kuotarik ezarri, homosexualitatea despenalizatuko dutela agindu dute, energia berriztagarri eta ez zentralizatuak defendatzen, lurra eta baliabideak lekuko komunitateek kudeatzea...

nabaritu omen zen ustelkeriaren kontrako bere eragina: polizia eta beste funtzionarioek eten zuten eskupeko beltzak kobratuz xantaia egiteko zerabilten ohitura zaharra. Baina beste aldetik, Kejriwalek ez zuen geldiarazi kaleko protesta eta liskar giroa, berez kaotikoak diren Delhiko karririk itotzeraino nahasten zituen.

Hori duela urte bete zen. Oraingoan, ordea, estiloa aldatu dute Kejriwalek eta AAPk. Ez gehiago enpresariaren kontrako erretoliarik edo liskarzale itxurarik: kaleko gizon arruntaren kezka eta garbitasunez gobernatzeko promesak. Bide batez esanda, gure arrebek barkatuko digute *Gizon Arrunta* erabiltzea, matxismo eta guzti, baina AAP eta Kejriwal horrela dira mintzo.

Erratza nahi du jendeak

Naïké Desquesnesek *Le Monde Diplomatiquen* iaz egin zuen AAPren erradiografia. Ingeleseko edizioan osorik irakur daiteke haren “*New party of the poor*” (Txiroen alderdi berria).

Ustelkeriaren kontrako borroka politikaren erdian jartzen lehena Ana Hazare izana zen arren, haren laguntzaile Arvind Kejriwalek kendu dio lekukoa 2012an AAP sortuta. Hazarek Mahatma Gandhi-

ren itxura hartzeko erabiltzen zuen kapa zuriari gehitu zion ikur berria: erratza. Dalit jende ukitu ezinak erabiltzen du kaleak garbitzen. Keinu bikoitza, txiroen defentsa batetik, ustelkeria bizi politikotik erauziz herritarrentzako zerbitzu publikoak bermatzeko promesa bestetik.

“Gu ez gara besteak bezalakoak —diote AAPko buruek—, gu politikan sartu gara soilik sistema garbitzeko”. Ingeleseko hiru C borrokatuko dituztela agindu dute: ustelkeria (*corruption*), komunitate bereizketan oinarritutako alderdikeria (*communalism*), hinduak eta musulmanak elkarren kontra jartzen dituen, eta konplizitatezko kapitalismoa (*crony capitalism*).

AAPko buruek diskurtsoaren erdian ipintzen dute Gandhik aipatzen omen zuen *swaraj*: deszentralizazioa, autonomia politikoa. Leku-ko aginteei boterea berreskuratzea aldarrikatzen dute beti.

Desquesnesek *swaraj* ideia ikusten du mamiturik Mumbai hirian Medha Patkarrek egindako bidean. AAPra hurbildu zen Ghar Bachao Ghar Banao (Gure Etxeak Salbatu, Gure Etxeak Eraiki) mugimendua sendotzeko, hiri handi hartako auzo txiroak suntsitu eta bertako jendeak lekualdatzeko agintariek zerabilten estrategiaren kontra.

Aldi berean, Patkar bera da AAPren kontraesanen termometroa. 1985etik Patkarrek gidatu zuen Narmada Bachao Andolan,

independentziaz geroztik Indiak industriaren kontra ezagutu duen mugimendurik indartsuena, besteren artean Namada ibaiko urtegi handiaren kontrako borroka burutu zuena. 1995ean 250 erakunde bilduz National Alliance of People's Movements sortu zuen. Desquesnesen ustean, “Patkarrek ez du aliantza estrategiko bat baizik sinatu AAPrekin, eta hau ahula da AAPk ez dielako lehentasunik ematen berdintasunari eta kasten zapalkuntzaren arazoei”.

Populismo guztiak legez, AAP ere kontraesan ez betirik dago, Desquesnesek azaldu duenez. Zenbait buruzagik jokabide xenofoboak eduki dituzte. Delhiko justizia ministroak etorkin afrikarrez esan zuen: “Beltzak ez dira zu eta ni bezalakoak, legea urratzen zaleak dira”.

Matxismoari ez diote eskapo egiten AAPkoek. Turista daniar bat bortxatu zutenean Kejriwalek berak gertakaria prostituzioarekin eta drogarekin lotu zuen.

AAPren programa neoliberalak dela salatzen dute batzuek, tartean Arundhaty Roik. Alegia, erratzaren alderdiak nahiago duela gobernu zuzena aipatzea (*good governance*) kapitalismoaren edo inperialismoaren kontra hitz egitea baino, eta langileen askapena lotzen diola legeak ematen dituen zirrituak baliatzeari.

Baina zertarako epaitu hain zorrotz AAPren populismoa, ezker klasikoa bere hizkera erradikalarekin gehienbat ondo bizi den jendeak osatzen duenean eta benetako txiroek kasurik egiten ez diotenean? ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira